

VASKORI SZKÍTA ROVÁSTÁBLA

Rovás írásaimat számon tartó Endre ismerősöm 2020. 07. 19.-n e-mailben hívta fel a figyelmemet: A vaskor. In: Vágó Ádám, A Kárpát-medence ősi kincsei. Budapest 2015 írására, megadta elérhetőségét is.¹ Érdeklődéssel néztem végig a valójában szkíta korba tartozó igényes leletfényképeket. Különösen egy geometrikus mintájú nagy „pecsételőnek” nevezett kerámia tábla keltette fel érdeklődésemet, melynek alakzatai kísértetiesen hasonlítottak egy valamikori YouTube videón látott kis- és elő-ázsiai kőbe vésett rovásfeliratokra. Némelyiket akkor hitetlenkedve meg is fejtettem, ráadásul el is kevertem és a videó sem található már.

Időközben megvettem a könyvet,² így testközelből elemezhettem és tanulmányozhattam a IV. 82. jelű, a középső vaskori szkíta kultúrához kötött (Kr. e. 5. század) „geometrikus mintázatú tábla” kézzel formált kerámia leletét, melyet telepleletként (Tokod) találtak. Tárolva a MNM Budapest, 14.55.18.18., átm. 9,9 cm. Kép forrása: (az i. m. 220.) A fotómásolatot fiam Delibeli Gábor András készítette, megjelöltem és megszámoztam:

A pecsételők 79–86. és 90. oldali ismertetéséből kivonatolva:

»A Kárpát-medencei középső vaskori településekről és temetkezésekből egyaránt ismerünk kisebb-nagyobb kerámiából készült pecsételőket. E különleges tárgyakat feltehetőleg szövetek, illetve az emberi test díszítésére használták, talán bajelhárító funkciót is tulajdonítottak. A szkíta műveltségű népesség alföldi szállásterületén, vagy a nyugati kapcsolatok emlékeként a Dunántúlon előkerült pecsételők döntő többsége geometrikus mintázatú, jellegzetes motívumaik az egymásba kapcsolódó szvasztikák, háromszögek, rombuszból felépülő összetett minták... jelentősebb csoportot alkotnak a figurális... a szkíta ízlésnek megfelelően állatalakokat... mértani formában megjelenítő darabok.³«

Nézzük meg alaposan a négy, soronként öt kazettából álló összesen mintegy 20 alakzat (rekesz) geometrikus ábráit, vajon felismerhető-e valamilyen rendszerelvű ismétlődés, vagy csak ötlettelenül alkotott egyedi formák sokaságából áll? A csak díszítés (a sorozatos ismétlődés hiánya miatt) elvethető, de nem ismerhető fel semmiféle stilizált növényi, állati, bajelhárításra szolgáló motívum, de még az archaikus szkíta világra jellemző szimbolika sem!

Azt viszont nem gondolnám, hogy készítője egy funkció nélküli (talán nem is olyan egyszerűen előállítható) haszontalan kerámia tárgyat szándékozott létrehozni.

1. https://www.academia.edu/Vaskor_In_Vágó_Ádám_A_Kárpát-medence_ősi_kincsei_Budapest_2015?email_work_

2. Vágó Ádám: A Kárpát-medence ősi kincsei a kőkortól a honfoglalásig. Budapest, 2015.

3. Az i. m. 221. (írta: B. Szöllősi Szilvia és Đurković Éva)

Abban biztosak lehetünk, hogy e rébuszos alakzatok a kor azt értő emberének valamilyen vallási,- társadalmi,- erkölcsi,- stb. elvárásokat *írhatott elő!* Az írást nem véletlenül említem (a kép- és ékírás ideje már lejárt) az Isszik-i szaka-szkíták rovás írását (lásd „Isszik rovásfelirata” Delibeli 2024)⁴ pedig már a Kárpát-medenceiek is ismerték és használták. ⁵(„Két bronzkori rovás.” Delibeli, 2024). Nem is kell mást tennünk, mint tüzetesen átnézve a kazetták hornyolt jeleit, vessük össze azokat a már ismert *ómagyar* (szkíta) rovásjelek geometrikus (szögletes) alakjaival oly módon, hogy az egyes vonalrészeket csak egyszer vegyük figyelembe. Vajon milyen szerkesztett szöveget égettek („nyomtattak”) a kerámia táblába?

Előre kell bocsájtanom, hogy 2021-ben már írtam (akkori ismereteim szerint) a tábla *ómagyar* rovásjeleinek meghatározásáról, megadva karakterek lehetséges olvasatát.⁶ Vissza is térek rá, mert az újabb ismeretek alapján azt felül kell vizsgálni. A továbbra is helytálló részt átvéve, most inkább egy új írást szerkeszték. Nem tüntetem fel tájékoztatásul azokat rovásjeleket, írásrészeket melyek nem megfelelőek. (Az érdeklődő az ad 6. alatt visszanezheti).

A szkíta *ómagyar* rovásjelek jelölését, az írás szabályait lásd az „Átírt ómagyar Don-rovások 1. rész.” (Delibeli 2022, 3. oldalán.) A feladat már csak annyi, hogy a grafikus ligatúrák jobbról-balra sorolt, balra írt jeleit határozzuk meg, és olvassuk el. Az először előforduló karakter rovásjeleit (ha lehet) grafikusan is megadom, az ismétlődőnek már csak a jelsorát.

Határozzuk meg az A sori kazetták ligatúráit úgy, hogy egy-egy rekesz hangzósított betűsora (feltehetően) önálló jelentésű is lehet.

- Láthatóan a 2., 3. és a 4., 5. kazetták alakilag egyformák (nézd a hibátlan 4.-et). Kezdő jelük az $_ + |$ (sz-¹r), az -r- alul rövid vonalú, de a fejen álló 'J' (²j*) $\sim$ (sz-²j) ligatúra is lehet. Szóba jöhetne a hasonló alakú $_ |$ (¹j/¹l) kettős rovásjel, de mellékjele hosszabb a j-jénél, így elvetem. Utánuk a nagyalakú hosszított mellékjelű 'J' alakú (¹b-¹r) ligatúra áll, melyhez alul a szögletes $_ | \sim _ |$ (²k³), a fejen álló (azonos alakú) (²t³*) $\sim$ (²t³-sz) vagy az (i/^ü³) $\sim$ (i/^ü³-sz) kapcsolódik. A karakterek rovásjelei többféleképpen is összevonhatók, amit hangzósított szövegük alapján utólag lehet véglegesíteni. Így legyen az 1. jelsora a [(sz-¹r)-(¹b-¹r)-²k³], a 2.-é [(sz-¹r)-(¹b-¹r)-(²t³-sz)], a 4.-é [(sz-²j)-(¹b-¹r)-²k³], az 5.-é pedig [(sz-²j)-(¹b-¹r)-(i/^ü³-sz)].
- A 3.-ban (jobb-felül) a rövid vonalú 'L' alak lehet (sz-¹r-sz), $_ + |$ sz-²j³-sz $\sim$ (sz-²j³-sz) vagy $_ + |$ (sz-²j³*)-sz $\sim$ (sz-²j-sz) jelentésű, de felmerülhetne a felsőszemerédi felirat (o/u-¹r) összevonása is. „Javítottam...” Delibeli 2024). Alatta adódhatna ugyanezen ligatúra hátra döntött r/o/u-¹r/ jelsora, de nem szövegértő. Inkább érthető az alak 'C' (¹r-sz-¹r) ligatúrája, vagy az előbbi $_ + |$ (sz-²j³-sz) előre vízszintesre döntött $\mathbf{sz=r} \setminus \mathbf{sz-2j^3-1r} \sim (\mathbf{r-2j-1r})$, és az $_ + |$ (sz-²j-sz) $\mathbf{sz=r} \setminus \mathbf{sz-2j-sz} \sim (\mathbf{r-2j^3-r})$ kapcsolata. A továbbiakban az ilyen vízszintesre döntött ($\mathbf{r-2j-1r}$) kapcsolatot egyszerűbb alakjuk szerint „¹r-ben másik jel: ²j + ¹r” módon (¹r-²j-¹r), a másik (¹r-²j³-¹r) kapcsolatot pedig „¹r + ²j³-ban az ¹r” módon: (¹r-²j³-¹r) feloldani. Bal-felül így az (¹r-²t), (¹r-i/^ü) vagy a (¹r-²k) látható. Szövegértő jelsor az [(sz-¹r-sz)-(¹r-²j-¹r)-(¹r-²t)] lesz.

Az A sor meghatározott jeleinek azonosított betűi karakterenként:

$$\begin{array}{ccccc} 1. & & 2. & & 3. \\ [(SZ^{-1}R)-(^{1}B^{-1}R)^{-2}K^3] \cdot [(SZ^{-1}R)-(^{1}B^{-1}R)-(^{2}T^3-SZ)] \cdot [(SZ^{-1}R-SZ)-(^{1}R^{-2}J^{-1}R)-(^{1}R^{-2}T)] \cdot \\ & & 4. & & 5. \\ & & [(SZ^{-2}J)-(^{1}B^{-1}R)^{-2}K^3] \cdot [(SZ^{-2}J)-(^{1}B^{-1}R)-(I/\ddot{U}^3-SZ)] \end{array}$$

Az egy és kéthangú egy-szótagú gyökjelek hangzósítva, / jellel,- a karakterek ponttal elválasztva:
oSZ uR Bo/R Kö • SZo/Ra Bi/R iT SZá • SZo Ro/SZ/Ra Jö Rá áR/T • SZi/J/Ba Ra/K •

SZo/J Bu/Ra I/SZo

Mai nyelvünk szerint:

Ossz úr bor kell • Szóra bír itt száj • Szó rosszra jó, rá árt • Szíjba rak • Szólj, búra iszol!

4. Delibeli József: Isszik rovásfelirata. (Vajdasági Ismeretterjesztő és Tudománynépszerűsítő elektromos folyóirat)

Fókusz 241. szám – 2024. október

5. A „cím” (Delibeli, évszám) megjelölés a (www.magyarostortenet.gportal.hu) Webhelyen található írásomat jelöli.

6. Delibeli József: .../https://www.leventevezet.extra.hu/Vaskori%20szkita.pdf (2021)

A Cz-F Szótárból:⁷

- KELL KĚLL tájdivatosan köll. 2) Szükség van rá. Kě ~ köll, mai nyelvünk szerint **kell**.
- BIR BÍR, (2) önh. 1) Határtalan igéket tárgyesi viszonyzó nélkül vonz, a. m. képes valamit tenni.
- SZÁ régies fn. mai használatl **száj**.
- ISZ (3) elvont gyöke, vagyis törzsgyöke isza, iszák, iszik szóknak. Rokon a szí szóval. I/SZo ~ **iszol**, de folyamatos melléknévi igenév is lehet: **ivó**.

Úgy gondolom az **A** sori felirat egyszerű és mégis tömör szövegrészeit nem kell magyarázni. Az a kor emberének (átvitt értelemben hozzánk is) szól, ha már a bor mellé ülsz tudd, a bor rossz szóra bír árt, szíjba rak. Szólj előre csak búra iszol (csak búra ivó vagy)!

A B sori kazetták jelsorainak meghatározása:

- Az 1.-ben az **A** jelű sor négy egyforma alakú karaktere ismerhető fel, de hangtanilag újat kell szerkeszteni. Levezetése szükségtelen, mert a karakterek ismertek. Az újabb, értő összerakott jelsor: [(sz-¹r)-(¹b-¹r)-(i/ü³-sz)].
- A 2. és 3. kazetta közepében a '†' (¹r-ben †²d), az (¹r-²d) ligatúra, szár-közeibe különböző alakú szögletes jelek vannak beillesztve. Így jobb felül a '┐' (²t), az (i/ü) és (²k*) ~ (sz-²k). Alatta a fekvő '└' alak a (²t³-¹r), az (i/ü³-¹r) és (²k³-¹r) ligatúra is lehet. A bal-felső '┐' feloldása: (¹r-²k³), (¹r-²t) és (¹r-i/ü); alatta a '┐' (²k³), (²t³*) ~ (²t³-sz) vagy (i/ü³*) ~ (i/ü³-sz). A 2. [i/ü-(¹r-²d)-(²k³-¹r)-(¹r-i/ü)-(²t³-sz)] után a 3. [²t-(¹r-²d)-(²t³-¹r)-(¹r-i/ü)-(²t³-sz)] jelsora áll.
- A 4. rekesz jobb-felső ismert jele '┐' (²t), (i/ü) vagy (sz-²k), lásd az előzőnél. Alatta a fejen álló tükrözött '┐' (¹b³*-¹r-sz) ~ (¹b³-¹r-sz) összevonás után az '┐' (¹r-sz) vagy a (²j³-sz) ligatúra áll. A 4. rekesz kiemelt jelsora: [²t-(¹b³-¹r-sz)-(¹r-sz)].
- Az 5.-ben felül az '┐' alakú rész ismert, az (¹r-sz-¹r), (¹r-²j-¹r) vagy az (¹r-²j³-¹r) ligatúrát jelenti. Alatta az l (sz), utána a fejen álló '┐' (sz-¹b*-¹r) ~ (sz-¹b-¹r) összerovása. Az összevont jelsor: [(¹r-²j-¹r)-sz-(sz-¹b-¹r)].

A B sor meghatározott jeleinek azonosított betűi karakterenként:

$$\begin{aligned}
 & \overset{1.}{[(SZ-{}^1R)-({}^1B-{}^1R)-(I/\ddot{U}^3-SZ)]} \cdot \overset{2.}{[I/\ddot{U}-({}^1R-{}^2D)-({}^2K^3-{}^1R)-({}^1R-I/\ddot{U})-({}^2T^3-SZ)]} \cdot \\
 & \overset{3.}{[{}^2T-({}^1R-{}^2D)-({}^2T^3-{}^1R)-({}^1R-I/\ddot{U})-({}^2T^3-SZ)]} \cdot \overset{4.}{[{}^2T-({}^1B^3-{}^1R-SZ)-({}^1R-SZ)]} \cdot \overset{5.}{[({}^1R-{}^2J-{}^1R)-SZ-(SZ-{}^1B-{}^1R)]}
 \end{aligned}$$

Az egy és kéthangú egy-szótagú gyökjelek hangzósítva:

oSZ uR Bo/R I/SZa • Io Rá/D Ki uR Rá lu/T SZo • Te Rá/D Té/R uR Ü/T SZo •

iT Bi/R/áSZ áR/uSZ • Ri/J Ro/SZ üSZ Bu/Ra

Mai nyelvünk szerint:

Ossz úr bort, inna • Jót rád, ki úr rá jut szó • Te rád tér úr, üt szó • Itt bíralsz árulsz •

Ríj rossz, ülsz búra!

A Cz-F Szótárból:⁷

- I Felcseréltetik j betűvel a szükséghez képest kivált mély hangú szóknak még egy hangzó járulván hozzá: Io/Ra, **jóra** lu/T, **jut**.
- BIRÁL (bir-a-al) Áth. 1) Általában valamely erkölcsi cselekedet érdemében ítéletet hoz.
- ÁRÚL Árul (ár-ul vagy ár-ol) 3) Valakit bizonyos díj fejében, haszonlesésből vádol, felad.

Az I/SZa feltételes mód **inna**. Az **üt szó**, téged bíráljak, szóval vernek.

Most is erkölcsi tanulságul szolgáló példamondatot olvashatunk. Ossz úr bort, inna jót rád, ki úr rá jut szó (beszélnek vele), ki itt bírál árul, arra ütő-verő szóval térülnek. Az ilyen rossz csak ríjon, mert búra ül!

A C sori kazetták jelsorainak meghatározása:

- Az 1. kezdő jegy a hosszú mellékvonalú 'F' (¹b³-¹r-sz), alatta a '┐' a (²k), (²t*) ~ (sz-²t) és az (i/ü*) ~ (sz-i/ü), a lezáró 'l' rész (¹r-sz) vagy (²j*) ~ (²j-sz). A lehetséges változatok közül majd a [(¹b³-¹r-sz)-(sz-²t)-(²j-sz)] rovássor beigazolódik.

7. Czuczor Gergely – Fogarasi János: A magyar nyelv értelmező szótára I–IV. Pest, 1862–1874. Rövidítve: Cz-F

- A 2. kazetta alakilag azonos az előző A1.-, A2.-, A4.-, A5.-, és B1.-el. Várhatóan valamelyik változata beilleszthető, mint az [(sz-²j)-(¹b-¹r)-(i/ü³-sz)], de más hangzósítással.
- A 3. és 4. rekesz alakilag egyforma, de hangzóik eltérőek lehetnek, elemeiket a B5. alapján össze is rakhatjuk az eddigiek szerint. A 3.-ra meg is felel az $\sqcup \sim (sz-^1r-sz) + \overline{\quad} (^1r) + \beth \sim (sz-^1b-^1r)$, összesítve: [(sz-¹r-sz)-¹r-(sz-¹b-¹r)], a 4.-re pedig az [(sz-²j-sz)-¹r-(sz-¹b-¹r)] jelsor. Nem hagyhatom figyelmen kívül az $\exists$ alakú ómagyar (p³) jel ily korai előfordulását sem. Nézzük meg értelmezhető-e? Írjuk át (próbaként) a (p³) $\sim$ (sz-p³) összevonása alapján az előbbi karaktereket, C3. [(sz-¹r-sz-¹r)-(sz-p³)] és C4. [(sz-²j)-(sz-¹r)-(sz-p³)] jelsorra.
- Az 5. elem alakja egyezik a 2.-ével, kicsit eltérve attól: $\beth (sz-^2j) + (^1b-^1r) + \vdash ({}^2k^3)$; azaz a [(sz-²j)-(¹b-¹r)-²k³] jelsort kell megszólaltatni.

A C sor (eddigiek szerint) meghatározott jeleinek azonosított betűi karakterenként:

$$[(^1B^3-^1R-SZ)-(SZ-^2T)-(^2J-SZ)] \cdot [(SZ-^2J)-(^1B-^1R)-(I/\ddot{U}^3-SZ)] \cdot [(SZ-^1R-SZ)-^1R-(SZ-^1B-^1R)] \cdot [(SZ-^2J-SZ)-^1R-(SZ-^1B-^1R)] \cdot [(SZ-^2J)-(^1B-^1R)-^2K^3]$$

Az egy és kéthangú egy-szótagú gyökjelek hangzósítva:

éSZ uR Bo/SZu/T JöSZ • SZo/J Bu/Ra I/SZa • SZo/Ru/SZ Ro/SZ Bo/Ra • SZo Jö SZí Ro/SZ Bu/Ra
• SZi/J Bi/Ra Ki

Mai nyelvünk szerint:

Élsz úr bosszút, jössz • Szólj, búra inná • Szorulsz rossz bora • Szó jó, szíj rossz búra • Szívj, bírjad ki!

Helyettesítsük be a C sorba a 3. és 4. rekesz (sz-p³)-as hangzósított: [(SZ-¹R-SZ)-¹R-(SZ-P³)] $\sim$ oSZ Ro/SZ/Ra SZo/P és a C4. [(SZ-²J-SZ)-(SZ-P³)] $\sim$ SZo Jö SZi uR SZé/P feliratrészét is:

„Élsz úr bosszút jössz • Szólj, búra inná • Ossz rosszra szop • Szó jó, szíj úr szép • Szívj bírjad ki!”

A Cz-F szótárból:

- SZÍ (1) áth. ragozva: par, **szíj** vagy **szíj**. Az I/SZa feltételes mód tárgyas igeragozás **inná**.
- SZOP Áth. m. Szélesebb értelemmel... bizonyos testnek nedvét szívja... tárgyeset nélkül használható.

A **bírjad** feltételes mód, tárgyas igeragozás.

Mindkét sor mondatai erkölcsi tanulságot osztanak meg. Bosszút élsz jössz, szólj csak búra inná, szorulsz rossz a bor. Szólnak szíjjal rosszabbul jársz, szívjad csak bírd ki! A másik szöveg inkább kárörvendő: ossz csak a rosszra hadd szopja, szép szíjat kap, azt bírja ki!

A D sori kazetták jelsorainak meghatározása:

- Az 1. és 4. alakú kazetta már többször előfordult (a mostaniakkal kilencszer), így várhatóan ismert jelsorok közül kell a szövegértőt kijelölni. Legyen az 1. az [(sz-²j)-(¹b-¹r)-(i/ü³-sz)], a 4. pedig az [(sz-¹r)-(¹b-¹r)-(t³-sz)] jelsor.
- A 2. és 3. azonos alakú, előfordult már a B4. kazettában, ott jelsora [²t-(¹b³-¹r-sz)-(¹r-sz)] volt, ez a 3.-ra meg is felel. A 2.-ra az [i/ü-(¹b³-¹r-sz)-(t³-sz)] karaktert jelölöm meg.
- Az 5. a C3. és C4. tükrözött állásával egyezik. Jobb-felül az F (¹b³-¹r-sz), alatta a hosszú vonalú $\overline{\quad} (^1r)$, melynek végét az l (sz) zárja, így a jelsor a [(¹b³-¹r-sz)-¹r-sz]. Az E (p) jellel a kazetta jelsora: L + E [p-(¹r-sz)]. A (p) mellékjelei hosszabbak, mint a t³-é. Így felmerül, hogy alakja az L ¹(j/l)³ kettős jellel: [(¹b³-¹r-¹(j/l)³-sz)] „rejtett” összevontként is feloldható.

A D sor (eddigiek szerint) meghatározott jeleinek betűi karakterenként:

$$[(SZ-^2J)-(^1B-^1R)-(I/\ddot{U}^3-SZ)] \cdot [I/\ddot{U}-(^1B^3-^1R-SZ)-(^1R-SZ)] \cdot [{}^2T-(^1B^3-^1R-SZ)-(^1R-SZ)] \cdot [(SZ-^1R)-(^1B-^1R) ({}^2T^3-SZ)] \cdot [(^1B^3-^1R-SZ)-^1R-SZ]$$

Az egy és kéthangú egy-szótagú gyökjelek hangzósítva:

SZo Jö Bá/R Io éSZ • IoB/Ra üSZ uR oSZ • iT Bi/R/áSZ áR/uSZ • SZi/Ra Bo/R Te/SZ •
Bá/R éSZ Ri/SZ

Mai nyelvünk szerint:

Szó jó bár jó élsz • Jobbra ülsz, úr ossz • Itt bíralsz árulsz • Szíjra bor tesz • Bár élsz rísz!

Egy másik, az 5. karakter [(¹B-¹R-¹(J/L)³-SZ)-(¹R-SZ)] betűit hangzósítva: Bo/Ra/L SZi Ro/SZ:

„Szó jó bár jó élsz • Jobbra ülsz, úr ossz • Itt bíralsz árulsz • Szíjra bor tesz” • **Borral szíj rossz!**

A harmadik **D** sori változat az 5. [P-(¹R-SZ)] betűsor Pi/Ru/SZ hangzósítása alapján:

„Szó jó bár jó élsz • Jobbra ülsz, úr ossz • Itt bíralsz árulsz • Szíjra bor tesz” • **pirulsz!**

A Cz-F szótárból:

- Rí önh. Fájdalmát, keserűségét erős és éles hangra fakadva nyilvánítja. **Rísz** felszólító mód tárgyas ragozás.

A **jobbra ülsz**, úgy is érthető, hogy jobbért ülsz! Láthatóan eme utolsó **D** sori változatok is tanító példamondatok nem nélkülözve az ivók gunyoros megvetését sem. Lásd, aki jól él mégis jobbért ül, ráadásul árul is, jobb is az ilyenre a szíj. Aki így jár szégyellheti is magát, *pirul* rá jön, hogy borral a szíj nem a legjobb ivótárs!

Ha már belevágtam a D5. karakter esetén a szólónak látszó **E** (p³) jel (megjegyzem más jelnél is lehetséges) rejtett összevonásként való értelmezésébe, akkor ezt a lehetőséget illene a C sorúaknál is megmutatni. A **C** sorban lévő **Ξ** (p³) jelekre nem adtam ligatúra változatot, mert mellékjeleit rövidnek tartottam. De ha elfogadnám, hogy a (¹b-¹r-¹j/¹l) felbontás mégis helytálló, akkor a C3.-ra utólag az [(SZ-¹R-SZ-¹R)-(¹B-¹R-¹J/¹L)]; a C4.-re pedig az [(SZ-²J)-(SZ-¹R)-(¹B-¹R-¹J/¹L)] betűsört kellene megadnom. Megjegyzem a későbbiek során előforduló **P** betűk mindig értően helyettesíthetők voltak az alakjának megfelelő „rejtett” összevonással! (Hangzósítsa az olvasó.)

Végül összefoglalva:

- A magyar nyelv harmónia szabálya szerint más gyökhangokkal, más olvasat is előállhat.
- A 20 kazettában összesen 129 gyököt számoltam meg, ebből tükrözött 17 (a p-és változat esetén 125 és 17). Az **A** sor azonos geometriai alakzatainak száma: (A1., A2., A4., A5., B1., C2., C5., D1., D4.) 9, az (A3.)-é egy. A **B** sor egyedi karakterei: (B2., B3.) 2 db, a (B4., D2., D3.) 3 db és a (B5.) egy. A **C** sorból a (C1.) egy, a (C3. és C4. és a P-s) kettő-kettő, míg a **D** sorból csak a (D5., és a P-s) egy-egy db-ja sorolható ide.
- Az öt sor szövegében előforduló betűk (hangok) megoszlása:
¹B 12×, ¹B³ 5×, ²D 2×, ²J 7×, ²J³ 1×, ²K 3×, ²K³ 3×, I 4×, I³ 3×,
¹R 41×, SZ 39×, ²T 2×, ²T³ 6×, Ü 1×; valamint a P 3×.
- Láthatóan a veláris vonzatú mássalhangzók vannak többségben 58 db, a palatálisok száma: 24, míg a mindkettővel harmonizáló SZ és P betű (39+3) 42 db. A kéthangú (i/ü) 7 db.
- A kibontott, jobbról-balra sorolt alapállású (szkíta) rovásjelek:
¹(¹b), † (²d), † (²j), † (¹j/¹l), † (²k), **E** (p), _ _ _ helyzetű (¹r),
 † (sz), † (¹l), † (²t) és az † (²i/ü) kettős önhangzó.
- Szólni kell az (i/ü) önhangzóról, melynek az itteni és Issziki előfordulása csak a későbbi a 8. századi a D3. Majak-3, a D 5. Majak-5 feliratokban válik újból ismertté. Hasonlóan a (p) is, a jóval későbbi DK 2. (Afanaszjevoi), SE 13. (Erdegej), Margitszigeti és Deszki feliratokban látható, lásd írásaimban. Nem gondolnám, hogy időközben elfelejtődtek, csak nem kerültek elő ilyen tartalmú feliratok.

A tábla szövege rendkívül gondosan szerkesztett és kivitelezett vonalas rovásjelekből van összeállítva, az írásrendszer szabályai szerint *hibátlanul*. Most sem mondható más mint ami az Isszik feliratnál, hogy e korai Kárpát-medencei szkíta–magyar epigráfikus feliratban megvannak már mindazon szabályok (tükrözés, döntés, fejre állítás), amelyek a középkorig fennálltak.

Csak fejet hajthatunk elődeink előtt, hogy az itteni 8 mássalhangzóval és a kettős önhangzóval, milyen változatos szöveget szerkesztettek a magánhangzó harmónián alapuló gyökjelekkel.

Feltűnő, hogy a feliratok jó része önmérsékletre figyelmezteti az ivót, a talán mértéktelenül elharapózott italozás káros következményeiről szól. (Az avar elit bukását is az italozáshoz kötik.)

Vajon az ilyen értelmű kerámia tábla tanító, bölcselő példamondatai kikhez szólnak?

Nem gondolnám, hogy a kor közemberéhez, inkább a szkíta elithez vagy inkább azok tanulásra fogott fiainak értelmét okosítja. Vajon ki az a korabeli írástudó, aki az intelmeket megfogalmazta, le „írta”, amit aztán kiégetve „nyomtatta” kortársaira, (tanítványira), s az utókorra hagyott? Talán nem is kell másra gondolnunk, mint a magyar őstörténet tudós, tanító, vallási, szellemi vezető táltosára.

Amíg az ékírásnál a jól kidolgozott tömörített agyag táblácskák kiszáradva megtartották az íróvessző nyomait, addig ez a módszer a mérsékelt éghajlatú Kárpát-medencében nem volt járható. A lesimított agyaglapba (legalább három vagy négyféle szélességű, négyszög keresztmetszetű, enyhén ékvégű fa „írólapok”) benyomkodásával alakíthatták ki az íráskaraktereket, valójában „körülárkolták” azokat, így készítve el a „domborműves” lenyomatukat kiégetésre. (Nem kizárt egy univerzális kétféle „íróvessző” léte sem.) Ha helyes az elképzelésem, akkor hasonlóan megoldották a másolatok készítését is, hiszen csak a mintapéldány árkaiknak alakjait kellett az újabb agyaglapra átmásolni.

Az ilyen és más hasonló feliratos leletekről *eddig nem volt tudomásunk*, hiszen akik felismerhették volna azokat arra tanították, hogy ősünknek nem volt írásuk! Gondolom számukra most sem elég meggyőző az *ómagyar* feliratú szkíta tábla! Figyelmükbe ajánlok még két másik geometrikus feliratút a 222. oldalról. (A fotómásolatokat is fiam készítette.)

(IV. 85) SM Sopron (54. 517-190)

(IV. 86) SM Sopron (Ö 200.37. 33.)

A jobbról sorolt domború, geometrikus jeleket az érthetőség kedvéért három részre osztom, jelsorának betűit balra írom:
Az első rész:

... $\Gamma + \text{I} + \text{J} \cdot [(^2\text{j-sz})-(^2\text{j}^3\text{-sz})]; (^2\text{j-sz})-(^1\text{r-sz}); (\text{sz-}^1\text{r-sz-}^1\text{r-sz}) \sim$ (Alakja egy fekvő szögletes „ ∞ ” betű.)

A középső rész:

$\cdot \Gamma + \text{J} + \text{J} \cdot [^2\text{j-}^1(\text{j/l})^3\text{-sz-}(\text{r-sz})]; [(^2\text{j-}^1\text{r-sz-}^1(\text{j/l})^3\text{-sz})]; [(\text{sz-}^1\text{r-sz-}^1\text{r-sz})]$ (új rovásjel közepén és hátul a kéthangú $^1(\text{j/l})^3$ mássalhangzó).

Az utolsó rész kezdő része egyezik az elsőével

$\cdot \Gamma + \text{I} + \text{J} + \text{J} \cdot \text{I} [^2\text{j-sz-}(\text{r-sz})-(^1\text{r-sz})\text{-sz}]; [(^2\text{j-sz})-(^1\text{r-sz})-^1(\text{j/l})^3\text{-sz})\text{-sz}]; [(\text{sz-}^1\text{r-sz-}^1\text{r-sz})-(^1\text{r-sz})\text{-sz}].$

Láthatóan a rovásjelek többféle változata is hangzósítható, akár az olvasó is felállíthat magának egy szövegváltozatot. Egy lehetséges a meghatározott jelek betűivel:

$[(\text{SZ-}^1\text{R-SZ-}^1\text{R-SZ})] \cdot [(^2\text{J-}^1\text{R-SZ-}^1(\text{J/L})^3\text{-SZ})] \cdot [(^2\text{J-SZ-}^1\text{R-SZ})-^1(\text{J/L})^3\text{-SZ})\text{-SZ}]$

Az egy és kéthangú egy-szótagú gyökjelek hangzósítva:

SZo/Ra SZo áR/uSZ $\cdot$ eJ Ro/SZu áL/SZ $\cdot$ Jö SZo Rá SZá/Ja/SZ SZe

Mai nyelvünk szerint:

Szóra szó, árulsz $\cdot$ Ej rosszul állsz $\cdot$ Jó szó rá, szájalsz te!

A Cz-F szótárból:

- EJ (1) isz, mely visszatetszést, rosszállást fejez ki.
- SZE (1) mély hangon SZA, némely indulatszónak, kiváltképpen pedig a parancsolómódnak nyomatékos toldaléka. Leggyakrabban 2.-ik személyben: SZE $\sim$ te.

A másik pecsételőn lévő ősi szvasztika kultuszjelek rovásként való előző értelmezését ma már helytelenítem, visszavonom! (Jobban utána kellett volna nézmem eme, talán i. e. 2500-tól már ismert, az ókori Napimádó népek körében élő szimbólumnak.)

Magyarországon más „régészeti lelőhelyeken is találtak szvasztikával díszített tárgyakat, legfőképpen edényeket... Csallány Gábor, a szentesi múzeum igazgatója nyilatkozta 1939-ben:

„Múzeumunkban van egy urna, melyet a legrégibb Napimádók valószínűen istentiszteleteik során használtak. Itt, Szentes vidékén találtuk ezt az urnát. Rajta van azon a kampós-kereszt. Ez a Nap jelképe. Csillagképeken kívül van ezen az urnán még egy kettős kör is. Ez a Hold jelképe. A Hold és a Nap jelképe körüli nemzetközi vita döntő bizonyítéka ez. A Holdnak is, meg a Napnak is meg volt így a maga külön jele már jó régen.”^[6] (Wikipédia) (Népművészetben tekerőlevél, forgó rózsza.) Nos akkor mégis lett, ha nem is „rovásos” értelme a pecsételő bemutatásának, mert annak geometrikus ábrái valójában Csallány meglátását igazolták: a „kampós-kereszt” a (szvasztika) a Napot; a kör-körben (négyszögesítve) a Holdat jelképezi!

Torma Zsófia régész nő volt az első, aki „intuitív női megérzéssel bogozgatta” a tordosi, tatárlakai írásjegyek és szvasztika-minták ókori keleti, mezopotámiai párhuzamait, aki a „Sayce-féle levélben egyszerre négy ősi (D, Y, Y, ↑) magyar–székely [inkább *ómagyar*] rovásírási betűt említ meg.”⁹

Itt az ideje, hogy a mostani és előző írásaimban lévő szkíta–*ómagyar* írásjeleket kimutassam oly módon, hogy a más irányú tükrözött, döntött, fejre állítottat is, jobbról soroltra átirom:

A feliratok szkíta–ómagyar jelei

	Iszik ⁴	Fokos-Kisfentős ⁵	Pecsételő		Iszik ⁴	Fokos-Kisfentős ⁵	Pecsételő
1) (a/á)	>	-	-	♦ 15) (²k)	∟	◊	-
2) (¹b)	↗	-	-	♦ 16) (¹l)	⋈	-	-
3) (²cs)	Y	-	-	♦ 17) (²l)	Y?	-	-
4) (¹d)	-	<	-	♦ 18) (¹m)	↑	-	-
5) (²d)	X	-	+	♦ 19) (n)	∩	-	∩
6) (e/o)	<	<	<	♦ 20) (e/o)	-	-	-
7) (g)	-	⋈	↘	♦ 21) (p)	-	-	E
8) (gy)	=	-	-	♦ 22) (¹r)	/H	H/	Y
9) (¹i)	ì	-	-	♦ 23) (²r)	-	□	-
10) (i/ü)	U	-	-	♦ 24) (²s)	-	∟	∟
11) (¹j)	1	-	-	♦ 25) (sz)	∩	∩	∩
12) (¹j/¹l)	-	-	-	♦ 26) (¹t)	λ	-	-
13) (²j/²l)	J	-	-	♦ 27) (²t)	Y	-	-
14) (¹k)	f	↓	-	♦ 28) (i/ü)	-	-	-

Nem gondolom, hogy a fentiekből hiányzó (c, ¹cs, ²b, ²m, ¹s, ¹v, ²v, z) hangokra nem lett volna a szkítáknak *ómagyar* rovásjelük. »Talán a korábbi korokban az (f) és (h) jelekre nem is volt szükség, hiszen az élő beszédben rokon társaikkal felcserélődtek. Ugyan így használhatták az l, n, és t hangok lágyított módosulatát is! A zártabb vastaghangú a, o, u hangok pedig egymással is váltakoztak, s elterjedt lehetett a kettős önhangzók (difftongusok) használata is.« (Cz-F)

Arra pedig, hogy szkíta eleink valóban magyarul beszéltek, hadd hozzam fel Ant. Karl Fischer 1917-ben Berlinben németül megjelent (2024-ben először magyarul is olvasható) remekművét.¹⁰ Az 1838-ban hazai sváb családban született szerző „Teljes tudatában volt a nyelvtudomány már az ő korában is szomorú helyzetének... *Jelszava, hogy józan ésszel megközelítve feltárható az igazság.*” A „görögösített” szkíta–szarmata nevek és szavak olvasatait analizálva megállapítja, hogy azok magyar nyelv hangrendjének mindenben megfelelnek... a kimutatott közös gyökök száma: 538.

Kaposvár 2025. 02. 28.

Delibeli József
okl. építőmérnök

A rovásjelek jelölésénél felhasználtam dr. Hosszú Gábor székely–magyar, Kárpát-medencei és kazár rováskarakter készletét. Letöltve a Rovásírás Honlapról 2009. novemberben.

Írásom nem tudományos igényű, elsősorban népszerűsítő ismeretterjesztésre szánom. Ezért az előforduló nyelvi hibákért, elírásokért, tudatlanságból eredő pontatlanságért elnézést kérek.

9. Kosdi Tamás: (szerk.) A Kárpát-medence sumér öröksége – Torma Zsófi élete és kutatásai. 2020, 120–122.

10. Anton Carl Fischer: A szkíta–szarmata nevek és szavak magyarázata a magyar nyelvből. Magyarok Világszövetsége